

Lokalt frivilligråd

Kom godt i gang

Forord

Overalt i Danmark hjælper tusindvis af frivillige hver dag mennesker. De frivillige er uundværlige for vores samfund – en fremstrakt hånd for fællesskabet og for udsatte mennesker. Derfor er det vigtigt at styrke den lokale opbakning til frivilligheden, hvilket bl.a. sker gennem de lokale frivilligråd. Jeg vil gerne fremhæve tre principper, som er vigtige, når frivilligrådene skal sikre et godt samarbejde mellem civilsamfundet og den offentlige sektor:

- 1. Samarbejd med relevante aktører:** Et lokalt frivilligråd bør i sit politiske arbejde, for at sikre et godt samarbejde mellem de lokale frivillige organisationer og kommunen, inddrage alle relevante aktører for at få mest mulig viden og indflydelse. Et lokalt frivilligråd kan med fordel samarbejde med de frivillige organisationer og frivilligcentret samt andre politiske råd og udvalg fx folkeoplysningsudvalg, integrationsråd, ældreråd, handicapråd og udsatteråd.
- 2. Arbejd på tværs af områder:** Mange lokale frivilligråd har fokus på det frivillige *so- ciale* område, men det er ikke ensbetydende med, at andre områder ikke er relevante for frivilligrådets arbejde. Det er vigtigt at være opmærksom på, hvad der sker på andre områder og samarbejde på tværs af fx kultur-, idræts-, sundheds- og socialområdet.
- 3. Find den samarbejdsform, der passer bedst til din kommune:** Ikke én samarbejdsform passer til alle kommuner. Både det frivillige landskab og kommunernes organisering er forskelligt fra kommune til kommune, hvilket er en kvalitet, der bør værnes om. Det centrale er, at der vælges en samarbejdsform, som lokalt giver de bedste betingelser for indflydelse og samarbejde.

Det nationale Frivilligråd vil gerne give frivillige organisationer og kommuner en indsigt i de muligheder, det giver at have et lokalt frivilligråd. Du kan i folderen finde svar på de typiske spørgsmål om lokale frivilligråd, fx hvad er et lokalt frivilligråd, og hvorfor er det vigtigt at have et frivilligråd i kommunen. Der er desuden en række anbefalinger til oprettelsen af et frivilligråd.

Selvom det ikke er lovpligtigt for kommunerne at have et frivilligråd, opfordrer det nationale Frivilligråd alle kommuner og lokale frivillige organisationer til at overveje, hvilke muligheder og hvilken værdi et frivilligråd kan bidrage med. I fællesskab kan vi styrke den lokale frivillighed.

God læselyst,

Mads Roke Clausen,
Formand for Frivilligrådet

Lokale frivilligråd og andre vigtige aktører i civilsamfundet

Den frivillige *sociale* sektor er mangfoldig, og der kan være stor variation i aktører fra kommune til kommune. Typiske aktører er frivillige sociale organisationer, frivilligråd, frivilligcentre, kommunale frivilligkonsulenter og andre frivillige organisationer. Aktørerne og deres rolle, opgaver og ansvar er kort beskrevet nedenfor.

Lokale frivilligråd

Et lokalt frivilligråd er et politisk organ, som repræsenterer de frivillige organisationers interesser over for kommunen. Lokale frivilligråd er med til at sikre, at den frivillige sektor opnår indflydelse på den kommunalpolitiske dagsorden. Frivilligrådene fungerer som talerør mellem kommunen og lokale frivillige organisationer og forstærker den lokale dialog. Det er forskelligt fra kommune til kommune, hvilket navn rådet har, men de mest anvendte navne er frivilligråd og frivillighedsråd

Frivillige sociale organisationer

Frivillige organisationer er kernen i civilsamfundet. De bygger på, at der ydes en frivillig indsats til gavn for andre. Frivillige organisationer kan være meget forskellige både hvad gælder organiseringsgrad, aktiviteter og målgrupper. Frivillige *sociale* organisationers aktiviteter retter sig ofte mod personer med handicap, sociale problemer, psykisk sårbarhed såvel som udsatte børn og unge.

Frivilligcentre

Et frivilligcenter arbejder for at styrke det lokale frivillige engagement. De har til formål at støtte, udvikle og fremme frivilligheden lokalt ved at mobilisere frivillige, synliggøre det frivillige arbejde og yde konsulentbistand til alle interesserede.

Frivilligkonsulenter

I mange kommuner er der ansat medarbejdere, hvis opgave typisk vil være at stå for kontakt, koordinering og samarbejde med de lokale frivillige organisationer. Disse kaldes ofte for frivilligkonsulenter og kan både arbejde på et strategisk niveau og mere hands-on med samarbejdsprojekter.

Andre frivillige organisationer

Udover frivillige *sociale* organisationer er der frivillige organisationer på en lang række andre områder fx kultur, idræt, sundhed, natur m.fl. Der er ofte snitflader mellem de forskellige områder og mange af disse organisationer samarbejder også med kommunen.

Samarbejde mellem aktørerne

Disse fem aktører har hver især forskellige roller og styrker. Det er vigtigt at være opmærksom på snitfladerne og rollefordelingen mellem aktørerne. Derudover er det vigtigt at få skabt nogle rammer, som understøtter samarbejdet på tværs af aktørerne. I samarbejde er det muligt at styrke og udvikle frivilligheden.

Frivilligråd

- De frivillige organisationers talerør

Et lokalt frivilligråd repræsenterer de frivillige organisationer i kommunen og taler deres sag. Mange lokale frivillige organisationer er små og kan dermed have svært ved selv at trænge igennem hos kommunen. Frivilligrådsmedlemmer har kontakt til bestyrelserne i de frivillige organisationer og er i dialog med frivillige og brugere, hvilket understøtter frivilligrådets mulighed for at fungere som talerør for frivillige organisationer og udsatte borgere. Frivilligrådet er derfor med til at sikre, at civilsamfundet bliver hørt i den lokalpolitiske debat.

Lokale frivilligråd er en vigtig aktør i debatten om den frivillige sektors rolle i velfærdssamfundet. Frivilligrådet kan være med til at sætte fokus på frivillighedens muligheder og begrænsninger i samspillet med kommunen. Samarbejdet mellem frivillige og offentligt ansatte er således et centralt emne for de lokale frivilligråd.

Frivilligrådenes formål

Frivilligrådene er de frivillige organisationers talerør i kommunen. De har til formål at forstærke den lokale dialog og arbejder for at fremme gode rammer og vilkår for de lokale frivillige organisationer.

Som frivilligråd skal vi sikre gode vilkår for organisationerne. De frivillige har lysten til at hjælpe, men vi skal gøre det nemmere for dem. Derfor er vi opsøgende og vil gerne finde ud af, hvilke problemstillinger, der er i organisationerne. Det er vigtigt for os at skabe en god relation til de frivillige, hvilket vi bl.a. gør gennem arrangementer, for når de først har mødt os, så bliver det også nemmere for dem at komme til os.

Daniel Jensen, formand i Aalborg Frivilligråd

Værdi for både kommune og frivillige organisationer

For kommunerne er der mange fordele ved aktivt at bruge og inddrage det lokale frivilligråd. Kommunalbestyrelsen får en vigtig indgang til lokalsamfundets frivillige organisationer, hvormed der er et formelt forum for dialog og sparring med repræsentanter for kommunens frivillige organisationer.

Kommunen kan med fordel inddrage det lokale frivilligråd tidligt i beslutningsprocesser, så viden fra den frivillige sektor kan bidrage til, at der findes fælles løsninger.

For de frivillige organisationerne er det lokale frivilligråd med til at sikre gode rammer og vilkår samt lokal politisk opbakning til frivilligt arbejde.

Et lokalt frivilligråd er således med til at styrke det lokale samarbejde mellem den offentlige- og den frivillige sektor – til gavn for begge parter og den enkelte borger.

” At der er et frivilligråd i kommunen giver os en mulighed for at holde os orienteret om, hvad der sker i frivilligverdenen. Frivilligrådet er repræsentanter for det frivillige sociale område. Deres kontakt til organisationerne gør, at de kan formidle ting videre – både når der er problemer, men også når noget fungerer godt.

Hans Stavnsager,
borgmester i Faaborg-Midtfyn Kommune

” Frivilligrådet er et godt supplement til det arbejde vi laver i kommunen. De frivillige kommer tit med nogle perspektiver, som vi ikke selv ser.

Andreas Eliassen,
analyse- og udviklingskonsulent i Køge Kommune

” For de frivillige organisationer er det vigtigt med et frivillighedsråd, fordi vi kigger på rammerne for frivilligt arbejde i kommunen og understøtter organisationerne. Hvis der er noget, som organisationerne har brug for støtte, hjælp eller opbakning til, så tager vi det med videre til politikerne.

Connie Hartz,
formand i Ballerup Frivillighedsråd

Frivilligrådernes muligheder for indflydelse

Lokale frivilligråd arbejder for at skabe gode rammer og vilkår for de frivillige organisationer i lokalområdet. Det er forskelligt, hvilke af nedenstående opgaver, der vægter tungest i det enkelte frivilligråd.

De lokale frivilligråds opgaver kan eksempelvis være:

1. At være talerør for de frivillige organisationer til kommunens politikere eksempelvis gennem faste møder med politiske udvalg.

2. At bidrage til uddelingen af § 18-midler, hvor frivilligrådet kan være med til at sikre, at midlerne anvendes til størst gavn for de frivillige sociale organisationer og deres brugere. Det kan fx ske ved, at det lokale frivilligråd deltager i udformningen af tildelingskriterier.

Jeg er gået ind i frivilligrådsarbejdet ud fra et ønske om at understøtte de frivillige aktiviteter, der er. Jeg synes bl.a., at det er vigtigt, at vi som frivilligråd er med til at sikre, at den kommunale støtte til de frivillige organisationer bliver uddelt retfærdigt.”

Henning Hansen, formand i Norddjurs Frivilligråd

3. At udarbejde høringsvar, hvor de lokale frivilligråd kan bidrage med en civilsamfundsvinkel og viden om den frivillige sektor i høringer om bl.a. politikker og udviklingsplaner i kommunen.

4. At afholde arrangementer for de lokale frivillige organisationer. Fx netværksarrangementer om sektorens udfordringer, temamøder om det lokale samarbejde, dialogmøder mellem kommunalpolitikere og frivillige i kommunen eller kurser, som kan arrangeres i samarbejde med frivilligcentret.

6. At uddele en kommunal frivilligpris, som anerkender og skaber en bredere synlighed om værdien af frivillighed i lokalsamfundet. Samarbejd gerne med frivilligcentret herom.

5. At promovere frivillighed, så borgere og politikere bliver gjort opmærksom på, hvor vigtigt frivilligt arbejde er. Dette kan eksempelvis ske ved at være ambassadører for frivilligheden og deltage i arrangementer fx Frivillig Fredag, som er hele Danmarks festdag for frivillighed eller frivilligmesser, hvor kommunens frivillige organisationer samles og fortæller om deres organisation til potentielle frivillige og brugere.

Oprettelse af et frivilligråd

Både kommunen og lokale frivillige organisationer kan tage initiativ til at oprette og definere mandatet for et lokalt frivilligråd. Erfaringen er, at et frivilligråd kommer bedst fra start, når det sker i et tæt samarbejde mellem parterne. I sidste ende er det dog kommunalbestyrelsen, der formelt opretter frivilligrådet.

Gode råd til oprettelse af et frivilligråd:

Det formelle

Fastlæg frivilligrådets formål og opgaver, inden rådet oprettes. Vedtægter og eventuel forretningsorden kan danne et solidt fundament. Dette arbejde kan med fordel foregå i et samarbejde mellem kommunen, lokale frivillige organisationer og frivilligcentret.

Det praktiske

Sørg for, at der er faste rammer for frivilligrådets arbejde, fx i forhold til afholdelse af møder og udsendelse af dagsordener og referater. Her kan kommunen med fordel tilknytte rådet en medarbejder, som kan betjene rådet og være bindeled mellem råd og forvaltninger.

Det relationelle

Skab en god dialog mellem politikere, forvaltninger og frivilligrådet. En god dialog er afgørende for en gensidig forståelse for hinandens arbejde og er med til at skabe gode resultater.

Det motiverende

Giv frivilligrådet nogle opgaver, hvor der er mulighed for at få indflydelse. Indflydelse vil være motiverende for rådsmedlemmerne.

Det er afgørende, at der er en kommunal tovholder, som understøtter frivilligrådet og sikrer struktur og fremdrift. Frivilligrådsmedlemmerne er ofte meget aktive frivillige, så det er godt, hvis der er en sekretær, som holder styr på trådene.

Marie-Louise, frivilligkonsulent i Faaborg-Midtfyn Kommune

Min motivation for at blive formand var, at jeg gerne ville være med til at gøre frivilligrådet mere relevant for både de frivillige organisationer og for politikerne. Det gør vi bl.a. ved at finde løsninger, levere nogle resultater og have fingeren på pulsen i forhold til organisationerne.

Daniel Jensen, formand i Aalborg Frivilligråd

Medlemmer i frivilligrådene

Der er ingen regler for, hvordan et frivilligråd skal sammensættes. Den frivillige *sociale* sektor vil oftest udgøre majoriteten i frivilligrådet - både hvad angår repræsentation, formål og opgaver. Et lokalt frivilligråd kan imidlertid også have repræsentation fra andre områder eksempelvis kultur- og idrætsområdet. Det afhænger af, hvad der passer ind i den lokale kontekst.

I de eksisterende frivilligråd findes forskellige modeller for sammensætning af rådsmedlemmer, og det er op til den enkelte kommune at finde den sammensætning, som bedst kan sikre en god repræsentation for de frivillige organisationer i kommunen. Rådsmedlemmerne er dog typisk fra frivillige organisationer, politikere, repræsentanter fra andre kommunale råd samt frivilligcenterrepræsentanter. I nogle frivilligråd er alle rådsmedlemmerne *enten* valgte eller udpegede, hvor andre frivilligråd *både* har valgte *og* udpegede rådsmedlemmer. Antallet af rådsmedlemmer i et lokalt frivilligråd er typisk mellem seks og tolv.

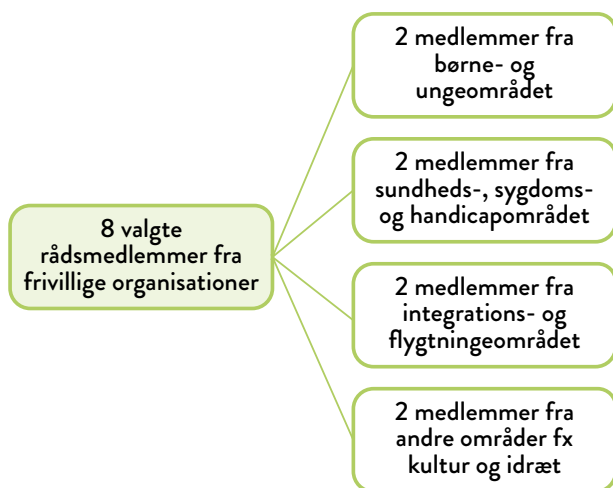
” Det giver en god synergi at have både frivillige og politikere i rådet. De frivillige kender til, hvad der sker i de frivillige organisationer, og politikerne ved, hvad der prioriteres politisk i kommunen.

Bibi Mundbjerg,
byrådsmedlem og formand i Holstebro Frivillighedsråd

Nedenfor findes to eksempler på sammensætningsmodeller, men der er flere forskellige måder at gøre det på:

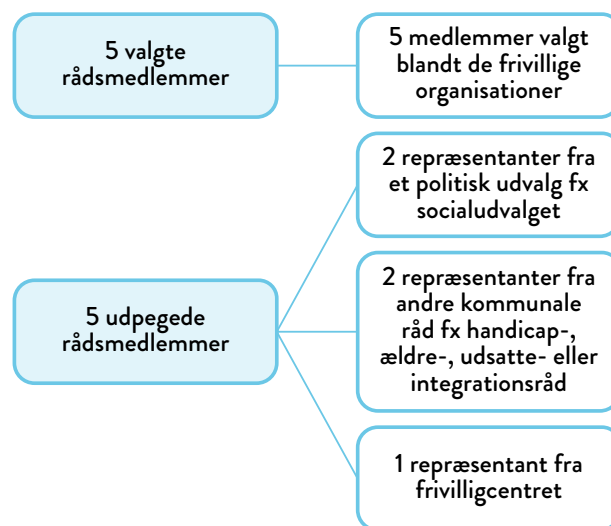
Model 1

Valgte rådsmedlemmer fra frivillige organisationer med forskellige målgrupper

Model 2

Valgte og udpegede rådsmedlemmer

” Frivillighedsrådet er med til at fastlægge politikken for det frivillige sociale arbejde. Vi har holdt stormøde og bedt om input fra de frivillige organisationer, så vi kunne skrive politikken. Det har været meget vellykket og er blevet taget godt imod både af politikere og foreninger.

Poul Erik Hansen,
formand i Tønder Frivillighedsråd

” Vi havde et rigtig godt forløb med udviklingen af civilsamfundspolitikken, som viste, at det kan sagtens kan fungere, at man som kommunalpolitiker overlader beslutninger til civilsamfundsrepræsentanter, som sidder med i et frivilligråd.

Hans Stavnsager,
borgmester i Faaborg-Midtfyn Kommune

Frivilligpolitik

- Et fundament for samarbejde

Mange kommuner har en politik eller strategi for frivilligt arbejde i kommunen. Frivilligpolitikken eller -strategien beskriver bl.a. rammerne og målsætningen for kommunens samarbejde med frivillige, frivillige organisationer og øvrige civilsamfundsaktører.

Det lokale frivilligråd kan med fordel spille en central rolle i udvikling, implementering og evaluering af politikker og strategier for frivillighed. En af frivilligrådets vigtigste roller er at sikre gode rammer og vilkår for frivilligheden, hvorfor rådet løbende bør inddrages og høres i processen.

Hvis kommunen har en frivilligpolitik eller -strategi, kan frivilligrådet være med til at sikre, at den bliver omsat til aktiv handling samt sørge for, at den bliver opdateret, når der er behov for det.

Har kommunen ikke en frivilligpolitik eller -strategi, kan frivilligrådet være med til at udvikle og implementere den.

I nogle kommuner indarbejdes frivillighed og samarbejde mellem frivillige og professionelle i strategier og politikker på andre områder. Frivilligrådet bør ligeledes inddrages i dette arbejde, fordi rådets indblik i den frivillige sektor kan bidrage med nogle vigtige perspektiver på samarbejdet.

Samarbejde mellem frivilligråd og frivilligcenter

Et lokalt frivilligråd og frivilligcenter er begge sat i verden for at hjælpe de frivillige organisationer i kommunen. Et frivilligcenter er et lokalt videnscenter for frivillighed, som bl.a. rådgiver og vejleder frivillige organisationer samt hjælper nye initiativer i gang. Frivilligcentret agerer således primært på det praktiske plan, hvorimod frivilligrådet arbejder politisk for at skabe lokal politisk opbakning til frivilligheden samt sikre gode rammer og vilkår for de frivillige organisationer.

Det er vigtigt, at et frivilligråd og et frivilligcenter samarbejder og understøtter hinandens arbejde. Samtidig er det nødvendigt med en klar rollefordeling og en gensidig respekt for hinandens arbejde. Et samarbejde mellem frivilligråd og frivilligcenter vil styrke begge parter i at nå deres mål.

Frivilligrådet og frivilligcentret i kommunen bør derfor indgå i en dialog om rolle- og opgavefordeling. Derudover kan de to aktører med fordel samarbejde om en række opgaver.

I de kommuner, hvor der kun er enten et frivilligråd eller et frivilligcenter kan rådet eller centret med fordel arbejde for at få etableret et frivilligcenter eller oprettet et frivilligråd.

” Vi har et godt samarbejde med frivilligcentret og 3-4 årlige møder. I år skal vi derudover samles en dag og brainstorme om vores fælles fremtid. Konkret arrangerer vi Frivillig Fredag sammen og har også planer om at lave en frivilligbørs sammen. Jeg sidder også i bestyrelsen i frivilligcentret, hvilket er med til at sikre et endnu bedre samarbejde.

Poul Erik Hansen, formand i Tønder Frivillighedsråd

Folderen er udarbejdet af Frivilligrådet med inddragelse af

- Kommunernes Landsforening
- Socialstyrelsen
- Frivilligcentre & Selvhjælp Danmark
- Center for Frivilligt Socialt Arbejde

En gruppe af frivilligrådsmedlemmer og kommunale frivilligkonsulenter har desuden bidraget med viden og erfaringer.

Publikationen er udgivet af:

Frivilligrådet

Stationsvej 10

9460 Brovst

Tlf: 33 93 52 93

E-mail: info@frivilligraadet.dk

www.frivilligraadet.dk

Lokalt frivilligråd. Kom godt i gang

Maj 2020

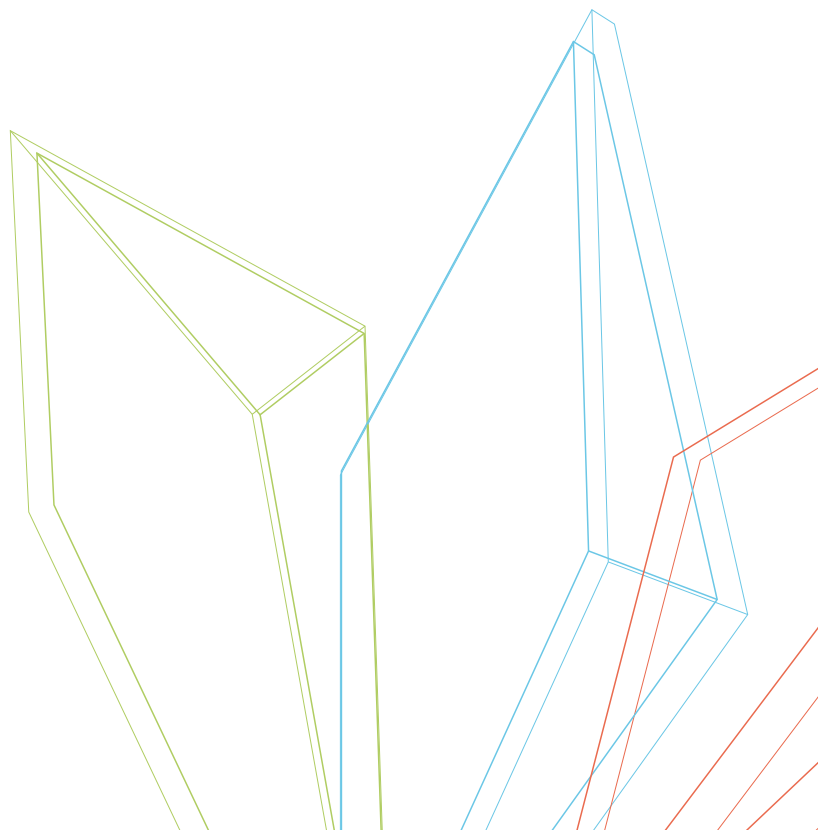
1. udgave, 1. oplag

Trykt udgave: ISBN 978-87-996708-3-3

Elektronisk udgave: ISBN 978-87-996708-4-0

Layout: 4PLUS4

Tryk: Fjerritslev Tryk

Mere viden om lokale frivilligråd

På det nationale Frivilligråds hjemmeside kan du under fanen Lokale frivilligråd læse mere og se en kort film om de lokale frivilligråd. Her finder du også en oversigt over de kommuner, der har et frivilligråd.

Har du spørgsmål?

Det nationale Frivilligråd svarer gerne på spørgsmål, hvis din kommune eller organisation vil vide mere om lokale frivilligråd.

 frivilligraadet.dk

 info@frivilligraadet.dk

